
COP30: Een keerpunt voor klimaatrechtvaardigheid

Prioriteiten van de Internationale Klimaatcoalitie

De klimaattop COP30, die in november 2025 plaatsvindt in Belém, Brazilië, wordt een cruciaal moment voor internationale klimaatactie. Landen moeten dit jaar hun klimaatplannen indienen – de *Nationally Determined Contributions* (NDCs) – die bepalen of we de opwarming van de aarde nog kunnen beperken tot 1,5°C. Ondertussen heeft het Internationaal Gerechtshof (ICJ) een historische uitspraak gedaan: overheden hebben de wettelijke plicht om in actie te komen tegen klimaatverandering. Dat betekent onder andere het afbouwen van fossiele brandstoffen en subsidies, het reguleren van industrieën en het bieden van internationale steun aan landen en gemeenschappen die het hardst worden getroffen. Passiviteit kan leiden tot juridische aansprakelijkheid en schadevergoedingen.

De *Internationale Klimaatcoalitie* – een informeel netwerk van Nederlandse maatschappelijke organisaties – deelt hieronder haar aanbevelingen voor hoe Nederland en de EU kunnen bijdragen aan eerlijke en ambitieuze resultaten tijdens COP30.

Nederland en de EU moeten hun klimaatambities opschroeven

Nederland en de EU moeten hun eigen klimaatbeleid in lijn brengen met het 1,5 °C-doel. Dat betekent een netto-emissiereductie van 94% in 2035, met bindende deadlines voor het uitfasen van fossiele brandstoffen. Daarbij mogen geen achterdeurtjes openblijven via bijvoorbeeld CO₂-compensatie of flexibele mechanismen. Internationaal moet Nederland zich inzetten voor meer ambitie, met name van landen die historisch de meeste uitstoot hebben veroorzaakt. COP30 biedt de kans om deze ‘ambitielooft’ aan te pakken via een COP-besluit dat rijke en historische vervuilers aanzet tot versnelde mitigatie en meer steun biedt voor kwetsbare landen.

Naar een rechtvaardige en inclusieve energietransitie

De overgang naar een koolstofarme economie is onvermijdelijk. Maar die moet wel eerlijk en duurzaam zijn. Dat betekent bescherming van werknemers, gemeenschappen en mensenrechten, én steun aan landen die zelf minder capaciteit hebben om zo’n rechtvaardige transitie in gang te zetten. In Belém moet een gezamenlijke basis gelegd worden voor een inclusieve transitie. Nederland zou daarom de oprichting van een *Belém Action Mechanism* (BAM) moeten steunen gericht op coördinatie, kennisuitwisseling en ondersteuning bij de uitvoering van transitieplannen. De BAM dient formele vertegenwoordiging van het maatschappelijke middenveld te hebben om de actieve betrokkenheid van vrouwen, jongeren, inheemse groepen, arbeiders en gemarginaliseerde groepen te waarborgen. Een rechtvaardige transitie behoeft ook publieke klimaatfinanciering, voor onder andere groene banen, sociale vangnetten en participatieve besluitvorming.

Een effectief kader voor klimaatadaptatie

Voor miljoenen mensen die nu al te maken hebben met overstromingen, droogte en hittegolven is adaptatie geen luxe, maar noodzaak. COP30 moet het moment zijn waarop de *Global Goal on Adaptation* (GGA) wordt geoperationaliseerd. Daarnaast moet er een besluit komen voor de ontwikkeling en implementatie van Nationale Adaptatieplannen (NAPs), die de visie van de GGA vertaalt naar de nationale en lokale realiteit. Om deze plannen te implementeren en de GGA te bereiken zijn er ook financiële middelen nodig, maar

klimaatfinanciering voor adaptatie blijft ernstig achter, en dit terwijl het ICJ heeft bevestigd dat rijke landen wettelijk verplicht om adaptatie in arme en kwetsbare landen te steunen. Nederland zou zich daarom sterk moeten maken voor een nieuw adaptatie-financieringsdoel.

Financiering als kwestie van rechtvaardigheid

Klimaatfinanciering is cruciaal voor klimaatactie: van mitigatie tot adaptatie, van rechtvaardige transitie tot het opvangen van klimaatschade (*Loss and Damage*). En het is een kwestie van klimaatrechtvaardigheid: rijke landen hebben de morele én juridische plicht om bij te dragen. Internationale publieke financiering, die de schuldenlast van landen niet vergroot, moet fors omhoog. Private financiering is risicovol en sluit vaak kwetsbare groepen uit. Om financiële middelen in lijn te brengen met de 1,5 °C-doelstelling en fiscale ruimte te vergroten voor klimaatactie moeten fossiele subsidies worden afgeschaft, belasting hervormd en het principe “de vervuiler betaalt” toegepast worden.

Gendergelijkheid en inclusie centraal stellen

Vrouwen en meisjes, in al hun diversiteit, worden onevenredig hard geraakt door de klimaatcrisis. Tegelijkertijd nemen zij vaak het voortouw in het bedenken en uitvoeren van oplossingen op lokaal niveau. Gendergelijkheid en vrouwenrechten moeten daarom centraal staan in de uitkomsten van COP30. Een nieuw, ambitieus Gender Action Plan (GAP) moet hun rechten versterken, hun deelname aan besluitvorming garanderen en financiële steun bieden aan feministische en door vrouwen geleide organisaties. Daarnaast zou Nederland moeten pleiten voor het integreren van gendergelijkheid in alle onderhandelingsonderwerpen. Ook moet het onderhandelingsproces zelf toegankelijk, veilig en inclusief zijn voor maatschappelijke organisaties en gemarginaliseerde groepen.

Van wettelijke plicht naar daadkracht

De ICJ heeft onderstreept dat klimaatactie geen keuze is, maar een wettelijke verplichting. Tijdens COP30 moeten landen daar concreet werk van maken door ambitieuze NDCs in te dienen, fossiele brandstoffen uit te faseren, financiering op te schalen, de rechtvaardige transitie te verankeren, en te zorgen voor inclusieve besluitvorming. Nederland en de EU moeten hierin een leidende rol spelen door mensen en ecosystemen te beschermen, de meest getroffen groepen centraal te stellen en om 1,5°C binnen bereik te houden.

De prioriteiten van de IKC voor COP30 zijn te vinden in onze [position paper](#). Voor meer informatie, neem contact op met Barbara Rosen Jacobson (bjacobson@mercycorps.org) of Hilde Stroot (hilde.stroot@oxfamnovib.nl).